The only Advertising Agency for Persia and the Caucasus.

ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
№ 8 (28)
ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է
Թաւրիզում . . . . . 20 ղրան
Գաւառներում . . . . . 25 ղրան
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Ռուսաստան . . . . . 5 րբ.
Թուրքիա . . . . . 50 ղուրշ
Եւրոպա . . . . . 12 ֆրանգ
Ամերիկա . . . . . 2,50 տոլ.
Յայտարարութիւնների վճարը
Առաջին երեսում տողը 20 շահի
Չորրորդ „ „ 10 „
ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐԸ 8 ՇԱՀԻ
Խմբագրութեան հասցեն՝ Թաւրիզ
ՄԻՏՔ ի խմբագրութիւն կամ Tauris Perse
Rédaction du journal arménien „MITK“
Adresse télégrafique-Tauris „MITK“

ՄԻՏՔ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ادارهٔ روزنامهٔ میطق
Anzeigeblatt fuer Persien

MITK
Propriétaire & Editeur en chef Al. Der-Vartanian
Le Gérant Mihran Baghdassarian
TERMS OF SUBSCRIPITON
for a year payable in advance. 20 krans.
Foreign Dollars 2. 50
RATES OF ADVERTISEMENTS:
one printing line on the 1-st page 10 cen.
„ „ „ „ 4-th „ 5 „
15% discount for annual subscription paid in advance. Address
The „MITK“ Publication Co.
Tabriz, Persia

Published by the „MITK“ Publication Co. and Advertising Agency, Tabriz, Persia

Գ. ՏԱՐԻ № 8 (28) ԹԱՒՐԻԶ, ՇԱԲԱԹ 1 ՄԱՐՏ 1914 Թ. — Tauris, Samedi le 14 Mars 1914 № 8 (28) Vol. III

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուզում էք ձեր միայնութեան ժամերին լաւ խօսակից ընկեր՝ ծխեցէք միայն

եղբարք **ՍԵՅԼԱՆՈՎՆԵՐԻ** սեփական գործարանի

ԵԳԻՊՏԵՍԿԻՍ, ԻՐԻՍ, ՓԱՐՈՍ, ՊՐԻՄԱ, ԱՐԻՕԼ և ՄԱՐՍ

պապիրոսները:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԵՐ. ՍԻՖԹԸՆԴԻԼԵԱՆԸ

Վիեննայից վերադառնալով, վերսկսել է իր ատամնաբուժական կաբինէտը, որը գտնւում է յուսանկար Յովսէփ խանի շինութեան մէջ և ընդունում է հիւանդներ ամեն օր առաւօտեան ժամի 9–12-ը և երեկ. 2-5-ը։

ԱԶԴ

Խնդրւում է Թաւրիզի պ. պ. բաժանորդներից նրանց՝ իրենց տարեկան և 6-ամսեայ պարտքը մնացած բաժնեգները (10 00 ղրան) շուտով հասցնել մեզ։ Վեց ամիսն արդէն անցել է։ Աշխատողները դժուարացնում են վճարումները գործարաններին, տպարանին և թղթավաճառին։ Խմբ.

ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԶԴԸ ՀԱՅ ԱԶԳԻ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱԶԳԵՐԻ ՄԷՋ

—

«Եթէ մենք կամենում ենք ապրել, պէտք է մենք ինքներս ստեղծենք մեր կենցաղի պայմանները»
Մինաս Խազայ (Վինգլեր)

—

Ներկայ համարի քաղաքական բաժնի տակ թարգմանօրէն (ռուսերէնից) տպւում է մի գեղեցիկ յօդուած։

Այդ յօդուածը խիստ ակնյայտ պարզութեամբ ցոյց է տալիս, թէ իսկական ազատութեան սիրահար ժողովուրդը որպիսի սիրայօժար նուիրաբերութեան է պատրաստ և ընդունակ։

Դա փոքր Չվեցիան է, 394,000 քառ. վերստ տարածութեամբ մի երկիր և հազիւ թէ 5,500,000 ազգաբնակութեամբ։

Այդ 5,500,000 ժողովուրդը ենթադրելով որ Ռուսիոյ կողմից սպառնալիքի տակ է իր ազատութիւնը, կամովին յօգուտ հայրենիքի պաշտպանութեան նուիրաբերել է 25,000,000-ի մի հսկայական գումար։ Աւելին յանձնարարում ենք կարդալ նոյն յօդուածում-Չինուած Շվէցիան...—փիրնայրով։

Այժմ, շօշափուած հարցը աւելի պարզելու համար, մենք կուզենայինք մի զուգահեռական անցկացնել մեր ազգի ազատասիրական նուիրաբերութեան և Եւրոպական այդ փոքրիկ ազգի Չվէցացիների-ազատասիրական զոհաբերութեան միջև։

Ո՛վ և ինչ ազգ, որ մի բան թանգ է գնահատում, նա նրա համար և պարտաւոր է պատշաճ զոհաբերութիւններ յանձն առնել։

Մենք հայերս էլ, ասում են, սիրում ենք ազատութիւնը։ Հապա մեր զոհաբերութիւնները...

Հէնց որ խօսքը զոհաբերութեան և դրամի է գալիս, միզանում ամենքը խուլ ու տգէտ են ձեւանում և մտրներում էլ ձեզ մի լաւ նզովում։

Եթէ ուզում էք հայի աչքից ընկնել, դուք նրան փողի անունը մի տուէք և մի հրապարակէք նրա թերութիւնները և խնայանդ, մի կպէք, այլ շոյեցէք հերոսներին և կրիտոսներին։

Մենք «սիրում ենք» ազատութիւնը։ Փաստն էլ մէջտեղն է և անուրանալի։ Ահա՛։

Յօգուտ Տաճկահայ ազգային բանակի մենք առաջարկեցինք, խնդրեցինք, որ ամեն մի հայ մարդ, կին, օրիորդ, վաճառական, գործակատար, ծառայ և այլն, տայ միայն...6-ական ղրան է և այնուհետեւ մենք կազատենք Տաճկահայերին, կզադարեցնենք նրանց արտագաղթը և կչլատենք Իթթիհատականների «Ազրարային բանկի» հայակործան գործնէութիւնը։

Սակայն... ով շարժուեց և ձեռքը գրպանը տարաւ: Ո՛վ փութաց իր այդ չնչին գումար 6 ղրանը տալ յօգուտ իր բազմատանջ Տաճկահայ եղբայրների, որոնց անունով շատերն իրենց «ի խաչ նեւալ» էին ձեւացրել։

Թաւրիզի 5000 հայութեան մէջ, հազիւ 13 հոգի են տուել 6 ղրանը։ Իսկ Չվէցացիք իրենց ազատութեան համար, դեռ առանց մասունքի ապադակի, նուիրաբերել են 25,000,000 կրօն՝ միանուագ և առատաձեռնօրէն։

Ի՞նչ համեմատութիւն մեր՝ և այդ՝ կամ Եւրոպական այլ ազգերի միջև։

Մենք դեռ համարւում ենք կուլտուրական, քաղաքակիրթ. պարտաճանաչ, յեղափոխական տեսեչներով մեծացած և...«պատասէր»։

Իսկ տաւածները...Այլ տարի դրօշ։

Է՛, մենք արժանի ենք ազատութեան։ Պային, որ կարող էին և պարտաւոր էին տալ 100-ներ ու հազարներ և մենք մի ամսում միլլիոններ կգիզէինք մեր սեփական ազատութեան համար։

Մ՛ենք տուել և տալիս ենք, երբ գլաշոյնի կոխ ենք տեսել կամ՝ երբ փառաւորուել ու շողոքորթուել ենք ուզել կամ մեզ դիրքեր ու տիտղոսներ են շնորհել։

Իմ՜կ տալ նպատակի համարչտալ նըպատակը գնահատելով; այդ մենք չենք արել և բնաւ ընդունակ էլ չենք։ Ուստի միանգամայն արժանի է, որ մենք կրենք տարկի շղթաները։

Յայտնի Հնչակեան թէօրէտիկ Սապահգիւլեանը մօտաւոր հաշւում ցոյց է տուել, որ Տաճկահայերը ամեն տարի Օսմանեան գանձարանն են լցրել 7 միլլիոն ոսկի իբրեւ գլխահարկ և տուրք, և այդ ոսկիներից կռել ու կոփել են միայն իրենց գերութեան շղթաները։ Բայց չեն տուել մի միլիոն իրենց սեպհական ազատութեան համար, որ թօթափէին օտարի լուծը։

Այս օրինակները բաւական բնորոշ են պարզելու, թէ որքան բութ, ապուշ և մշուշային է հայերիս մէջ ինքնապաշտպանութեան բնազդը և որքան բարձր է այդ՝ Եւրոպական ազգերի մէջ։

Բայց մենք նոյնքան բութ, ժլատ ենք և այլ խնդիրներում։

Ի՞նչ տուեց «կուլտուրական» հայ ազգը իր տառերի գիւտի 1500-ամեայ և տպագրութեան 400-ամեայ մեծ յոբելեանի առթիւ։

Ինչո՞վ յաւերժացրեց նա համազգային այդ Մեծ Տօնելեանը, հակառակ լրագրային այնքան մեծ շփոթահարութեանց և կաթողիկոսական կոնդակների հրահանգների։

— Նա յաւերժացաւ երկպառակմամբ և ազգին անպատուաբեր մի քանի հարիւր հազարներով։

Շողոքորթեցին, լիզեցին փէշերը, փառաբանեցին այս ու այն քարսիրտ հարուստին և արքեպիսկոպոսներ գնացին առ ոտս այս ու այն միլլիոնատէրերի և... ստացան հազիւ 300,000 ր.՝ երկու միլիոն կովկասահայութիւնից։ Երկնեց լեառը և... ծնաւ մուկը...

Չայն բարձրացրին գրական ֆօնդի համար։

Հանգանակեցին... միայն, կարծեօք, 1-2 հարիւր ռուբլի։ Ո՞րքան ամօթ կուլտուրական մի ազգի համար։

Այսպէս կարելի էր իբր օրինակ բերել ազգային թատրոնը, մամուլը, դպրոցը, ուսուցչութիւնը, ընկերութիւնները, որոնք շարունակում են ապրել դեռ մուրացկանութեամբ և միշտ ակնդէտ այս ու այն հարուստի շպրտած փշրանքներին։

Սովորենք տալ ազգովին և իւրաքանչիւրս մեր, թէկուզ մէկական ռուբլի, քաժինը և կտեսնենք որ իսկոյն կգիզուին միլլիոններ առանց միշտ հարուստներին դիմելու, առանց նրանց վատաբանելու կամ փառաբանելու։

Դեռ անկիրթ ենք, կոպիտ, ժլատ և սորկահոգի։

Ասում էք— ոչ,

Վարուեցէ՛ք ըստ Շվէդացոց օրինակ՝ի ամեն մի ազգային-հասարակական սրբազան գործում և ցոյց տուէք, որ ինքնապաշտպանութեան բնազդն էլ մեր մէջ նոյնքան բարձր է, որքան Եւրոպայոյ մէջ։

Ցոյց տուէք, որ ամենքդ ապրում էք մէկի և մէկը ամենքի համար։

Ա. Տ. Վ.

ՄՏՔԵՐ

Այժմ սպանւում է եկեղեցին, սպանւում է կրօնը և իր հետ դէպի յաւիտենական մահ է տանում ամբողջ ժողովրդին։ (Սամուէլից)։ Րաֆֆի.

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ

ԽՈՀԵՐ ՈՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

I

Սիրելի խմբագիր,

Շատ ամիսներ են անցել այն օրուանից, երբ ինձնից խոստումն ընդունեցիք թէ՝ ժերթ ընդ ժերթ պիտի խօսեմ «Միտք»-ի էջերից ընթերցողների հետ, տկար ձայնս լսելի պիտի անեմ ինձ խպառ անծանօթ հասարակութեան մի ուրիշ հատուածի. [illegible] հաղորդակցիչ փոխանակութիւն ունենալով նրա հետ՝ խմբագրիդ ապով, նրանը «Միտք»-ի էջերից ինձ համար քաղելով:

Սակայն ցայսօր անկատար թողի խոստումս, չը նայելով ձեր յիշեցումներին: «Ինչու» կը հարցնէք անշուշտ: Պատասխանեմ ձեզ պարզապէս, առանց զարդանախադասութեան, որովհետև զղջացել էի տուած խոստման վրայ, ոչ կամենում էի խոստումս կատարել և ոչ կարողանում էի յետ վերցնել այն:

Զղջացել էի՝ որովհետև խօսքս տալուց յետոյ բարոյափոխարար յիշեցի թէ էի պիտի սկսեմ ճշմարտութիւն խօսել. իսկ ճշմարտութիւն խօսելը խօսողի անձի համար մի դժուար է, մի հեծանաւոր ձիանդրիչ, որը ձեռքերից ազատուելու համար [illegible] գրիչս պիտի [illegible] ու թողնիս այնպիսի մի [illegible], որ հաց ու հացի [illegible] չը կարող [illegible] թէ [illegible] չը գրուած ճշմարտութիւն չը խօսիս: Ս. Աւետարանն մէջն [illegible] ճշմարտութիւն [illegible] հայութեան [illegible] ճշմարտութիւն խօսիլը [illegible] կը նըշանակէ:

Այդ յանկարծօրէն զգացութիւնը [illegible] մտքում եմ գրեթէ ու [illegible] հետևանքները [illegible] Կուզէի [illegible] իմաստաները պէս ու ճշմարտութիւնը [illegible] մէջ [illegible] կամաւոր կարութեամբ վարագուրել ինձնից և [illegible] գարանակալներից ազատ [illegible] թէ ինչու զղջացել էի, որ ձեզ խօսք եմ տուել:

Այնուհետ այն օրուանից երբ իմ [illegible] «Մայր [illegible]» [illegible] [illegible] յաջորդութեան [illegible] հետևանքով, ու ես [illegible] թափառական դարձայ և [illegible] թելադրութեամբ պատիւս փրկելու համար [illegible] մի կտոր հողով հայ [illegible] աշխատանքս [illegible] Յուսահատութիւն եմ [illegible] [illegible] թէ կարող էի [illegible] [illegible] փառապանծ մի [illegible] երկիր, [illegible] հասակը, կարգի և [illegible] Բայց [illegible] եկաւ [illegible] իմ [illegible] յաւակնութիւնը [illegible] իմ [illegible] և ինձ իմ [illegible] տեղը [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ինձ շատ է համարում: Ես [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Հասկանալի է թէ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Այդ [illegible] [illegible] [illegible]

են, գրացմունքներս՝ բթացել, գրիչս՝ գունատել: Մոռացել եմ գրելը:

Մի երրորդ պատճառն էլ զղջմանս այս է. ենթադրենք որ ուժ գործ գտնելով վերստին սկսեմ գրել, փորձեմ հայ ընթերցողներիդ ականջն ու սիրտը իմ քաղխումներով քաղխել. լաւ, բայց սիրտս լիքն է, թերթդ փոքր, ուր տեղաւորեմ ես սրտիս լաւելուածը միայն:

Սակայն լաւ է մարդու գլուխը՝ գնալ քան խօսքը, ասում է մեր ժողովուրդը: Խօսք տուել եմ, կ'աշխատեմ կատարել որքան ժամանակ և որ չափով կարող կը լինիմ:

Հայ թերթը անտարակոյս հայ ժողովրդի բարօրութեան խնդիրն ի նկատի ունի որպէս նպատակ և հետևաբար հայ ընթերցողի համար է գրւում, հրատարակւում: Այդ նպատակին, հասնելու համար իւրաքանչիւր թերթի մէջն մի աշխատակից ինքը մեկին գաղափար պիտի ունենայ այն ազգի ամբողջութեան մասին, որի կեանքից ու որի համար գրում է և պիտի ջանայ ընթերցողի առջև դնել ազգային վիճակը, ձգի վրայ աշխատելու են ամենքը:

Այդ ըմբռնումով ես ընտրեցի «Խոհեր ու տպաւորութիւններ» մի վերնագիր իմ յօդուածների շարքի համար, որ պիտի արդի հայութեան պատկերը գծեմ իմ ըմբռնումով և իմ գոյներով. գուցէ կանչնենք այլ հայ ապաւ խնդիրներ:

Բայց նախքան սկսելս, սիրելի խմբագիր, պարտք եմ համարում ծանուցանել ձեզ թէ ես իբրև անկախ մարդ, մանաւանդ իբրև եկեղեցական՝ արդի հայ կուսակցութիւններից և ոչ մէկին յարած եմ, հաւասարապէս աջակցելով մէկի և միւսի ազգաշահ գործունէութեան, հաւասարապէս պաշտելով մէկի և միւսի մոլութիւնները իմ հասկացողութեամբ:

Հետևաբար եթէ դուք*) և ձեր պատուական ընթերցողները որ և է կուսակցութիւն էք կազմում, կամ կուսակցութեան պատկանում, խնդրեմ ինձ ձեր շարքի մէջ տեղ չը յատկացնէք:

ԲԵնիկ Վարդապետ

*) Պարտք ենք համարում յայտնել մեզ համար ամենախորապէս յարգելի և հշմիածնական մարդակեր և զգուելի Դևանդ(?)ցիններից ամենակուրօրէն և աններելիօրէն հալածուած մեր փայլուն Բոսուէ հ. Բենիկին, որ մենք քնիատապար կուսակցական ենք, իսկ մեր թերթը՝ ոչ: Ժողովուրդ՝ առանց կուսակցութիւնների պարտական ամայութիւն նոյն դէմքն ենք տեսնել, մենք և կուսակցական կեանքը ազատ. Խմբ.

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԽԱՑՐԱՔԱՂԱՔԻՑ ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԼՈՒՐԵՐ

Սարդար Մաշհրի Ծառայութեան փոխարէն, նրան մի թագաւորական պատկեր (թէմալ) է պարգևուել, Մուզաֆֆարէդդին Շահի պատկերով:

—

Թէհրանի Լանջանեան նուէրը, որ կենդրոնւել էր թագաւորական թերթիկներ բաժանելով 225 թուման նուէրի վարչութեան նուէր է ուղարկել, որպէս զի բաժանէր այն նուազներին, որոնք բնաշխարհի վայրերում հակոգութիւն են կատարել:

—

Թաղաժառանգի պալատի ծառայող Մտկիր-ըլ-Մոլք ճանապարհ ժամանակ Հաջի Բշարաթ խան խորջէն (նիրբնին) ներկայացել է նրան և 100 թմն. պահանջել: Մտկիր-ըլ-Մոլքը պատասխանել է, որ այդ դրամը դիմաց պէտք է իրեն ներկայացնի թագաժառանգի ստացականը: Բշարաթ խանն առանց ուշադրութեան դարձնելու նրա իրաւացի պահանջին, ձիոքի փայտով խփում և Մտկիր-ըլ-Մոլքի գլուխը պատռում է. Միրզա Բագր խան գրագիրը, որ ցանկանում է Բշարաթ խանին հանդարտեցնել, վերջինս խփում և նրա գլուխն էլ պատռում է:

—

Բամի դատաւոր Սալար-Մուֆախարը և Սալար-Նուսրաթը Դարշինում Բէլուճներին շրջապատել են, քարիթէն Դումարէն էլ Դարչինի միւս կողմը ձիաւոր ժանդարմներով շրջապատում է. մինչև երեկոյ կռւում են, հետ որբական լուրերը կարուած են, այնպէս, որ յայտնի չէ թէ յաղթութիւնը որ կողմն է:

—

Թագաւորական Նասիր-Դովլէն, Քարկենդրանի դատաւոր էր նշանակուել, նամակ համել է Քարքանդրան և ակէնտի տունը իջեանել:

—

Մինչև Փետրուար 22 (ն. տ.) Մէջլիսի պատգամաւորների քուէութեանց արդիւնքը հետևեալն է.

Մոթամէն-Մուլքն ստացել է	4620	քուէ
Հաջի Շէյխ Հոսէյն Եազդին	3331	,,
,, Սէյէդ Նասրոլլահ	3284	,,
,, Մուսթոֆի Մամալիք	3134	,,
,, Մուշիր-Դովլէն	3127	,,
,, Էհթեշամ-Սալթանէն	2982	,,
,, Մոհթշամ-Սալթանէն	2642	,,
,, Միրզա Մահմուդ Սադրղ Թաբաթաբաին	2082	,,
,, Զոքա-էլ-Մուլք	2046	,,
,, Մատարէս	1932	,,
,, Հաջի ագա Շիրազին	1375	,,
,, Մուշար-Սալթանէն	1268	,,
,, Հաջի Իմամ-Ջումա Խոյին	1229	,,
,, Մոշիր-ըլ-Մամալիք	1196	,,
,, Սուլէյման Միրզէն	993	,,
,, Մասաւաթ	926	,,
,, Նավար	825	,,

ընտրութեանց արդիւնքն է ներկայացնում, որ ներկայ Մէջլիսն ունի այժմ պիտի գնայ, որովհետև քուէների մեծամասնութիւնն առաջադիմականներն են ստացել:

—

Երկար ժամանակ է, որ «Ռաադ» թերթը բողոքում է ներքին գործոց նախարարի դէմ, որպէս թէ նա նահանգապետների դէմ եղած բողոքներին ուշադրութիւն չի դարձնում և ժողովրդի ձայնը, ձայն բարբառոյ յանապատի է թողնում:

Յասովն

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԱՐՍԻԿ ԺԱՆԴԱՐՄՆԵՐԻ ԵՒ ԲԷԼՈՒՃՆԵՐԻ ՄԻՋԵՒ

—

Պարսկաստանի մայրաքաղաքում, կառավարութեան կողմից վարձած Շվէդացիների շնորհիւ, ժանդարմների կազմակերպուել է և նրանց գործունէութիւնը բաւականաչափ արդիւնաւոր հետևանքների է հասնում, այնպէս որ պարսից կառավարութիւնը մտածում է օրէց օր ժանդարմերիայի քանակն աւելացնել, որպէս զի նրանք կանոնաւոր զօրքի փոխարինեն: Այս վերջերս Քիրմանում եւ ժանդարմերիան կազմակերպուեց, Բէլուճներն, որ Բլուճստանում մեծ խռովութիւններ էին առաջ բերել, նրանց հետ խիստ կռուի են բռնուել, թւով քիչ լինելու պատճառով չեն կարողացել յաղթել, մինչև որ Մաժոր Քիւխենթալը Քիրմանից 2 թնդանօթներով և 100 ժանդարմներով Քաֆիթէն Դումարին օգնութեան է հասել: Այդ կռուի մանրամասնութիւնը պէտք է կասկածանքը. համար «Րաադ»թերթի կողմից յատուկ թղթակից է ուղարկել Գեներալ Եալմարսէնի մօտ:

Թղթակից.—Ժանդարմների Բէլուճների հետ ունեցած կռուի մանրամասնութիւնն ի՞նչ է և ո՞րտեղ է կատարուել:

Գեներալի պատասխանը:

—Ցեղի նահանգապետը Բամի երջակայքում թալանչի բէլուճների հետ մտածրել է կռուել, բայց որովհետև քառակաշափ ուժ չէ ունենում ժանդարմերիայից օգնութիւն է խնդրում. Քափիթէն Դումարէն մի էսկատրոն ձիաւորներով և մի թնդանօթով նրան օգնութեան է գնում, հէնց որ Քափիթէն Դումարէն հասնում է, կռուողները Խարջին գիւղը գնալով այնտեղ իրենց համար կռուադաշտ են ընտրում, ժանդարմերիան յարձակւում է Խարջին գիւղի վրայ 18 ժամ կռուելուց յետոյ, ժանդարմերիայի փամփուշտը վերջանում է, այդ ժամանակ Մաժոր Քիւխենթալ, ընդհանուր ժանդարմերիայի պետը, 200 հոգով օգնութեան է հասնում: Համաձայն հասած լուրերի մօտաւորապէս 100 հոգի բէլուճներից սպանուել և վիրաւորուել են, իսկ ժանդարմերիայից 2 հոգի սպանուել և երկուսը վիրաւորուել են:

Հարց. Արդեօ՞ք այս կռիւը Ձեր թոյլտուութեամբ է եղել:

Պատասխան. Ոչ, իմ հրամանով չի եղել:

Հարց. Ժանդարմերիան, որ Բանդար-Աբասի և Քիրմանի պաշտպանութեան համար էին նշանակուել, ինչո՞ւ համար Քիրմանի հիւսիսային կողմը և Բէլուճստանի սահմանն էին գնացել:

Պատասխ. Դատաւորի հրամանաւ և պահանջմամբ են գնացել:

Հարց. Այժմ ամբողջ Քիրմանում ժանդարմերիայի քանակութիւնը ո՞ր չափ է:

Պատասխ. Այժմ 400 հոգի Քիրմանում պատրաստ են:

Հարց. Քանի՞ հատ թնդանօթ ունին:

Պատաս. Այժմ երկու լաւ թնդանօթ ունին:

Հարց. Արդեօ՞ք ժանդարմերիան կանոնաւոր պատերազմական մթերք ո՞ւնի:

Պատասխ. Այո՛, ժանդարմերիայի մթերքը բաւարար է:

Հարց. Ձեր կարծիքով այս կռւում ժանդարմերիան յաղթո՞ղ կլինի:

Պատասխ. Այո՛, անպատճառ յաղթող կը լինի:

Թէհրան Յասովն

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՑԱՆՈՒՈՒՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր թերթի նախորդ համարներում Մարաղայից «Հէն-Ցուչ» ստորագրութեամբ յօդուած էր տպուած «աղայ Սարոյ» անուանուած անձի յայտնի ձեռ հրաւանից (անատակարնից) պաշտելու մասին:

Մենք այդ մասին մեզ գրողից կրկնակի ստուգում էինք պահանջելու ստացել պատասխան, թէ այո՛, իրողութիւն է իր գրածը:

Սակայն վերջերս մի քանի պարոններից և բնիկներից մեր ստացած նամակները դէպի են հերքելու մեր ստացած նախկին տեղեկութիւնը:

Մենք չափազանց զոհ ենք և հպարտ, որ Մարաղայում մեր նահապետական ծընողավայրում նման մի փաստախաղ ուչն բռնուած չէ, ուստի այն մեղադրանքը ինչ որ բարդուել էր ենթադրեալ հիւրանոցատիրոջ դէմ, վերացած է իրեւան:

Ցաւում ենք, որ մեզ անտառից յուր է հաղորդուած և պատճառ դարձած, որ անհ

տեղի արտասաւորուի մի մարդ, չոր յանուն չէ ունեցել առաջ բերուած մեղադրողների մէջ։

Ինչ վերաբերում է կարծեցեալ պատնէշատուն, գէշ մասին, պ. Ա. Ագոբէկեանը գլ" է գրում մեզ․

«Մարտի ռուսական զօրքի բժշկի փեռչեալը եկաւ ե խնդրեց խնամքատի յետևի մեր տան մի սենեակը մի ռուս կնոջ համար, լուսացարարութեան համար։ Կինը ունէր որբեր։ Կինը 40 տարեկան լինելով, խղճացի և տուեցի։ Այդ Թիֆլիզուց դրանց մօտ եկան երկու ուրիշ կին, մէկը երիտասարդ և միւսը քիչ գանձկով։ Սակայն նրանց կասկածելի նկատելով քիչ յետոյ տեղիս պ. վաճառականապետի միջոցով դուրս արի։ Ահա այս է տեղեկ տուեալ պ. ՀԷՆ Ցուշի գիտութեան, պարոնը մեզ հետ վատ է տրամադրուած»։

Տպագրելով այս նամակը, մենք մի անգամ ևս խնդրում ենք մեր գաւառական թղթակիցներին լինել անաչառ իրենց գրուածքներում, տեղ չտալ անձնական հաշիւներին և դժգոհութեան հասցնել նմանապէս անցեալութիւններ հաղորդելուց, որոնք իրականութեան չհամապատասխանելուց բացի ստուեր պատին են միրաքարում և վնասում մեր թերթի շահերին։

Է. Տ. Վ.

ԴԱՒԱՃԱՆ ԵՒ ՄԱՏՆԻՉ ՀԱՅԵՐԸ

Մեզ մատնել են ռուսական բարձր և ցինուորական շրջաններում,

Մեզ մատնել են «հակառուսական պրոպագանդի» հիմնադիր (!!!) ու քարոզիչ հռչակելով։

Այս արած չի լինի մի Թուրք, ռուս. հրէայ մարդ։ Այս արած կլինի մի հայ մարդ, որ իրեն մրցակից նկատած լինի մեզ՝ իբրև Նոր «Հրապարակախօս»։ Մեզ-նաւթեռներն անծլորդ են։ Ժամանակը կբացայայտէ ամեն ինչ։

Մենք հակառուսական պրոպագանդա մղող։ Դեռ չեն չորացել № 26-ի մեր առաջնորդողի այն տողերը, որով հայկական ռեֆորմների ստորագրման համար մենք յայտնել էինք, որ «հայերս պէտք է երախտապարտ լինենք ռուսաց կառավարութեան, կիսալուսնի փարատումն 6 դարեան գերութեան մասնաւորներից, մեր ազատար այդ Նոր-Մովսէսներին»։

1912-ին երբ Տաճկաստանում մասնակի հայ կոտորածներն էին սկսել առել, մենք անշանը «Միտք»-ով պրոպագանդա արինք, կազմել հասարակական ժողով և ժողովի անունից դիմել կաթողիկոսին, որ նա Ռուսաց Կայսեր խնդրէ իր մարդասէր միջնորդութեամբ դադարեցնէ Տաճկահայ կոտորածը։ Մեր առաջարկը արձագանք գտաւ։ Կայացաւ հասարակական ժողով և ներկայ մեր առաջնորդը այդ ժողովի կողմից մասնակցելով հեռագրեց սուեց Վեհին՝ առ առ Կայսեր գնեցաւ մեր խնդիրը։

Մենք մէկն ենք այն հայերից, որ հզօրապէս պաշտպանում են այն հայացքը թէ հայոց բարեկեցութիւնը կախուած է միայն և միայն ռուսաց մեծ պետութեան հետ հաշտ և բարեկամ լինելուց։ Եւ այդպէս էլ վարուել ենք ոչ միայն այժմ և մեր սեփական «Միտք» թերթում, այլ և այն ժամանակ, երբ մէկն էինք Շուշեցւոց Սոց. Դեմ. Կուսակցական «Զանգ» օրգանի խմբագիրներից։

Այժմ առաջ չհաւատալներին, անարգանք հայ գաւառականներին, որոնք առօթնոր են այսօր՝ արգէն մարգը մեր դէմ պայքարելից ավելի ռաձակեցի հանդէպ։

Մենք էլ կգտնենք այդ հայերին

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆՈՒԱԾ ՇՎԵԴԻԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Երեք օր առաջ (26 Յունվար) Ստոկհոլմում կայացել է գիւղացիների մեծ մանիֆեստացիա, մասնակցութեամբ 30000 հոգու, որոնք հաւաքուել էին Շրվեդիայի ամենահեռու անկիւններից, նրանց պատակն էր ցոյց տալ, Շվեդիայի գիւղական ազգաբնակութեան ծախսեր կրելու պատրաստակամութիւնը պետութեան պաշտպանութեան ուժեղացման համար և պնդել համապատասխան միջոցների անյապաղ ձեռնարկութեան վերայ։ Թագաւորը ընդունել է դեպուտացիան և յայտնել է իր լիակատար համակրութիւնը մանիֆեստանտների ներկայացուցիչների արտայայտած հայեացքներին։

Պատգամաւորները յայտնել են, որ ժողովուրդը պատրաստ է տանել ամեն զոհաբերութիւններ, որոնք անհրաժեշտ կլինին երկրի պաշտպանութեան գործը յանձնելու ու անհրաժեշտ բարձրութեան վրայ դնելու։ Համառօտ իսկ Թագաւորը աւելացրել է որ թէև երկրում գոյութիւն ունի այդ հայեացքին հակառակ հոսանք. նախարարները որոշել է ոչ մի զիջում չանել դասակարգի ուժեղացման գործում։

Շվեդիայի պաշտպանութեան համար կռուողի պատրաստման ուժեղացման շարժումը իր սկիզբն է առնում 1901 թուից, երբ ի կեանս կոչուեց Շվեդիայի զինուած ուժերի նոր կազմակերպութեան օրէնքը։ Այս օրէնքը հանդէս եկաւ որպէս անդրադարձ պատասխան այն միջոցներին, որոնց ձեռնարկեց ռուս կառավարութիւնը Ֆինլանդիայի վերաբերմամբ այդ երկիրը ռուսացնելու ցանկով, որոնք պէտք է ոչնչացնէին ֆինլանդական Մեծ Իշխանութեան լուսաբերական անկախութիւնը, որ մինչ այն ծառայում էր որպէս բուֆեր Ռուսաստանի և Շվեդիայի միջև։

Ֆինլանդիայի Ռուսաստանի համար զինուած նաւահանգիստների բանակ ստեղծելու այս կարևոր թիւնը ապագայի պատերազմում մեծապէս փոխեց Շվեդիայի ռազմական դրութիւնը։ Չնայելով որ կարելի էր ենթադրել թէ Ռուսաստանի սպառազինումը Ֆինլանդիայում Գերմանիայի դէմ պաշտպանուելու նկատառումներով է թելադրուած, Գերմանիայի սուրը կարող է Ֆինլանդիայի վրայով սպառնալ Պետերբուրգին, այնուամենայնիւ Շվեդիայում անհանգստութիւն առաջացրեց։

Ստոկհոլմի քաղաքագէտները ասում էին Շվեդիան պէտք է կարողանայ հրապարակ հանել ռուսի կէս միլլիոն կոնտինգենտ, որպէսզի անկախ իւր կամքից փոքր մի մէջ չընկնի եւրոպական կոնֆլիկտի, երբ եւրոպական մեծ պետութիւնները Շվեդիայում կփնտռեն հաստատուն և ուժեղ ռազմական պատնէշ և երբ վերջապէս Շվեդիան կարող է հանդիսանալ որպէս փրկանք Եւրոպական խաղաղութեան։

Այն ժամանակուանից շատ բան է փոխուել ընդհանուր Եւրոպական քաղաքականութեան մէջ։ Անկասկածելիօրէն պարզուեց, որ Ռուսաստանը ամենափոքր ագրեսիւ նպատակներ անգամ չունի ընդդէմ Շվեդիայի և հաստատ համոզմունքով կարելի է ասել որ ներկայումս դրութիւնը չի փոխուի եթէ առանձնապէս ի նկատի ունենանք Ռուսաց կայսերական և Շվեդական թագաւորական տների մէջ տիրող ամենասերտ ազգակցական կապերը։ Այս քաղցրով հանդերձ շարժու-

մը յօգուտ Շվեդիայի սպառազինման չէ փոխուել 1911 թուի սեպտեմբերին երբ ընդհանուր պառլամենտական ընտրութիւններից յետոյ Լենդմանի պահպանողական մինիստրութիւնը պիտի զիջէր իւր տեղը Կարլ Ստաֆֆի լիբերալ մինիստրութեանը, նոր կառավարութիւնը այնչափ թեթևն մասնաց նոր զրահակիրների կառուցման հարցը, որ ծրագրել էր տեղի տուած մինիստրութիւնը և յանձնեց երկարատև պարլամենտական մի կոմիսիայի, չնայելով լարուած ուժեղացման պահանջող հասարակական շրջանների յամառ պնդումներին։

Նոր մինիստրութեան այն քայլին ոչ այլ պատասխանն երկրում եղաւ նոր եկաւ կրքոտ և եռանդուն մի խորհրդակցութիւն և արշաւանք, որի նպատակն էր կազմակերպել ու օժտել հասարակական միջամտութեան գործի մէջ։

Նոր պատերազմական նաւերի սպառազինման համար ձեռնարկուած հանգանակութիւնը տուեց 25,000,000 կրօնմի կոլոսալ գումար՝ հաւաքուած Շվեդիայի ազգաբնակութեան քանակի հետ։

Միևնոյն ժամանակ պատերազմական ռեֆորմի հարցը ուժեղ կերպով քննւում էր պառլամենտական կուսակցութիւններում և անցեալ տարուայ դեկտեմբերի վերջին մինիստրական խորհրդի նախագահը, Կարլ Ստաֆֆը Պորլեկրօնում արտասանած իւր ճառի մէջ արտայայտեց կառավարութեան հայեացքները այս գործի մասին։

Ստաֆֆը խոստացաւ կէզկէզ րէֆորմների մի ամբողջութիւն, որոնք կայանում էին գարնիզոնների ուժեղացման, զօրքերի մշտական պատրաստ, զինուորների ու ռոտերմի մեծացման, ծառայութեան ժամկէտների երկարացման (ութն ամսից մինչև մէկ տարի) մէջ։

Միայն հետևակ զօրքերի ծառայութեան մինչև մէկ տարի երկարացման խնդրում կառավարութիւնը բաժանուեց սպառազինման կողմնակիցներից։ Ստաֆֆի յայտարարութեան համաձայն այդ հարցը իւր վճիռն ու լուծումը պէտք է ստանար 1914 թուականի սեպտեմբերի ընդհանուր ընտրութիւններին։

Այսպէս ուրեմն թւում էր թէ հարցը կարող էր սպասուած համարուել, մինչդեռ հէնց նոր տեղի ունեցած գիւղացիական դեմօնստրացիան ցոյց է տալիս ու վկայում, որ նա, հարցը, հեռու է դեռ եւս իր վերջնական լուծումից։

Թագաւորից անպայման դեմօնստրացիայի հետ միասին ցուցադրում է որ երկրում գոյութիւն ունի ներքին խորը հերձուած, որը ջեռուցանում են պահպանողական կուսակցութիւնները, մանաւանդ որ հասարակութեան լիբերալ և սոցիալիստական շրջանները խիստ սուր կերպով դատապարտում են այդքան յաքրեսիւ քաղաքականութիւնը։

Գիւղացիական դեպուտացիայի ներկայացուցիչների արտասանած իւր ճառի մէջ մինիստր նախագահը նախազգուշացնում էր գիւղացիներին անմիտ յուզմունք առաջացնող անձ ասութիւնների չարամիտ ագիտացիայից որոնք համոզում են որ իբր թէ վտանգը մօտ է։ «Բոլոր լուրերը, ասում է Ստաֆֆը, զօրքերի կենտրոնացման մասին շվեդական սահմանում և այլն, պտտեցնում իրականութեան հասարակ զառանցանք են և կամ սուտ ու կեղծ լուր»։

Русс. сл. 28 Յունվ. 1914 № 22

թարգ. Ա. Մ. Ա.

ԳԱՍՏՐՈԼՆԵՐ ԹԱՒՐԻԶՈՒՄ

ՈՍԿԱՆԵԱՆ ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ

Պ. Ոսկանեանը հոկտ 20 թուով Երևանից մեզ գրած նամակով յայտնում է, որ շուտով կգայ Թաւրիզ 15 դերասան դերասանուհիներով։

Ռեպերտուարը բաղկացած է հայ դրամաների թարգմանութիւններից և ժամանակակից օտար գրականութեան մէջ յայտնի յաւուր գոյն պիեսաներից։

Ունեն սեփական դեկորներ մի քանի ընդհանուր տրուեկիւ պիեսների համար, բէմպէս և պատրաստի զգեստներ և այլն։

Նամակագիրը յայտնում է որ Երևանում, Ղարսում և այլ քաղաքներում ունեցել են նիւթական և բարոյական յաջողութիւններ և, ոգևորուած դրանցով, գալիս են Թաւրիզ, Իգդիրում ներկայացումները վերջացնելուց յետոյ։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆՈ Փետրվար Բաքու

Փողացուած պետական հինգ հազար թումանը գտնուած, ներգուած ռուսական թղթադրամները բռնուած։

Մէկ տարի առաջ պետական թղթադրամները Եւրոպայից բերելու ժամանակ, ենզելու մաքրատանը մէկ արկղ (քօլէ պօստայ) հինգ հազար թումանը միջին կորչում է։ Մաքսատան ծառայողների վկայութեամբ այն ժամանակ արձանագրութիւն է կազմւում, թէ արկղը ջուրն է ընկել։ Մի քանի օր առաջ Շահընշահի բանկում, մի գաւառական տանից ուղարկուած դրամների մէջ, բռնւում է 16 հատ 5 թումանանոցներ, ջուրն ընկած թղթադրամների №№-ով և այդ պատշաճում կնիքը։

Խիստ քննութիւն է կատարուած։ Ձերբակալուած են Էզէլի նազմիէի ռէյիս Հաջի-Խանը և մի քանի հոգի ոստիկաններ, որոնք խոստովանել են գողութեան մասնակցելու մէջ։

Ռուս-պարսկական փոյս-տախտակի խոշորագոյն ընկերութեան ծառայողների ձեռքով բռնական ռուսական կեղծ թղթադրամ է տարածուած հասարակութեան մէջ։ Վերջերս, յայտնի եղաւ կեղծիքը, ռուսաց հիւպատոսարանի հրամանով ձերբակալուած են բոլոր կասկածելի ծառայողները։ Խուզարկուած են ծառայողների բնակարանները։

Ծառայողները յայտնել են, որ իրենք իրենց առճիկի դիմաց ստացած դրամներն են ծախսել։ Ձերբակալուած է ընկերութեան գանձապահը և կառավարչի օգնականը. երկուսն էլ, կարծեմ, Վրացիք։

Շատ խիստ քննութիւն է կատարւում։ Մի շարք Վարդկանց առժանակիր աշխատանք է սպասւում։ Վերջ կարդալով հետ թացերն էլ մրցուելու։

Տաճկապէտից (Վայի) ստացուած տեղեկութիւններից երևում էր որ Եղթամարի վանքի թալանող Հ. Յ. Դ. կուսակցութեան Վանի շէֆ Իշխանը, կուսակցութեան որոշման համաձայն, յանուն կուսակցութեան ընկած պրէստիժի բարձրացման, մինչև Զատիկ փոխէքէց՝ գողացուած թանգարժէք խնօթների և իրերի փոխարժէքը-ինն հարիւր ոսմանեան լիրա-իր վճարի վանքին... հակառակ պարագայի մահուան պատիժ է սպառնում։

Տեղն է, ինչու մենայ կլինի, որ հիմայ էլ քթի ծակերից դուրս բերեն։

Ներոն

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

23 Փետրուար 1914 Թաւրիզ

Մեծարգոյ պ. խմբագիր

Բարեհաճեցէ՛ք Ձեր պատուական թերթի ներքոյ համարներից մէկում տպագրել հետեւեալ երկտողը։

Երեք տարուց ի վեր հիմնել ենք մեր ամենակոն միջոցներով մի փոքրիկ գրադ. ընթերցարան, մեր ձեռնհաս սերունդին ամեն ժամանակ մատակարարելու ընթերցանութեան թարմ գրքեր և թերթեր։ Ծրագրած լինելով մի նպատակ, որ խոստանում էր լաւ ապագայ, մենք հանդիպում ենք ամեն տեսակի խոչընդոտների, սակայն կարճ ժամանակում զգում չատ հաւաքը բաժներ։

Այժմ հրապարակաւ կոչ ենք անում մեր համակրողներին, որ այս օգտաւէտ հիմնարկութիւնը կարիք ունի իր համակրողների օգնութեան. թող ամեն ոք իր չնչին նուէրով հրապարակ իջնէ և պահպանէ այս օգտաւէտ հիմնարկութիւնը։

Ի դիմաց վարչութեան | Հ. Բաղդասարեան, Ա. Տէր Յակոբեան

Նուէրներ ուղարկել հետեւեալ հասցէով՝

Վարչութիւն «Փայլ» Գր.-ընթերցարանի Թաւրիզ (Պարս.)

---

24 Փետրուար Թաւրիզ

Մեծապատիւ Պարոն խմբագիր «Միտք» շաբաթաթերթի

Ձեր թերթի № 24-ում «Էկոնոմ» ակցիոներական ընկերութեան վարչութեան հաշիւների առթիւ պ. «Ակցիոնատէրի» գրածները ճշմարտութեան են վերաբերում։

Ըստ ամենայնի համաձայն լինելով պ. «Ակցիոնատէր»ի գրածներին, պարտք եմ համարում յայտնել, որ «Ակցիոնատէր» կեղծանունով յայտնած հեղինակը ես չեմ։

Ընդունեցէք յարգանքներս

Ալ. Տէր-Կարապետեան

---

23 Փետրվ. Թաւրիզ

Բաց նամակ «Աղաղան» Հայրենակցկ. Միութեան բոլոր ընկերներին.

Յարգելի ընկերներ.

Ցաւօք սրտի յայտարարում եմ ի գիտութիւն ձեր, որ այդ միութեան վրայ մեր թափած ջանքերը անցել են բոլորովին իզուր։ Ձեր տուած կամ հանգանակած գումարները վատնուած են և հաշուեկշռում կան մեծամեծ զեղծումներ։ Քանիցս ընկերական ժողովներ են առաջարկել (1913 թիւ, ամառը) այդ հաշիւների քննութեան և ստուգման համար, սակայն ճիշտ հաշիւ չլինելու պատճառով, հարցը մնացել է անկատար։ Նոյեմբերին էլ մի ժողով տեղի ունեցաւ և երկար վիճաբանութիւններից յետ, ժողովը ցրուեց առանց մի եզրակացութեան գալու։ Վերջ ի վերջոյ դիմեցի Հայր առաջնորդին, ամսիս 20-ին մի ցուցակ ներկայացրին, որով մի քանի ընկերների հրաւիրել էին 21 ի երեկոյեան այս առաջնորդարանի դահլիճը հաշիւների քննութեան։ Ես մերժել եմ չեմ գնացել, իմանալով որ դարձեալ ջուր է ծեծուելու և մեզ դրական հաշիւ չեն տալու ու այդպէս էլ եղաւ։ Փոխանակ 350-400 թումանի դրամ մնալու կամ ցոյց տալու, դեռ պարտք են ցոյց տալիս։ Նախագահը գցում է քարտուղարի վրայ։ Մեր պարոն քարտուղարը քաղաքից բացակայ է։ Մի ինչ որ խնդրոյ պատճառով կառավարութեան կողմից հեռացուած է քաղաքից, կարծեօք այժմ Թիֆլիս է. որոշուեց գրել նորան և բացատրութիւն պահանջել։

Այդ միութեան հիմնադիր անդամներից մէկը ես եմ եղել մի քանի ընկերներով, և հիմնադիրներիս առաջի ժողովը տեղի է ունեցել պրն. Յովհաննէս Առաքելեանցի տանը: Այդ միութիւնն ունի կանոնաւոր ծրագիր. Ծրագրում յիշուած էր որ միութիւնը կուսակցական բնոյթ չունենայ, այժմ ինչպէս տեսնում եմ, խառնուած են. զուտ կուսակցական մի ընկերութիւն է եղել դա, մանաւանդ թերթը, որ աւարեճանաբար փոխարինում է նրանց մի հանգուցեալ օրգանին։

Ուստի թող այն ընկերները, որոնք անդամավճար են տալիս կամ այլ հասոյթներ են հասցնում, դադարեցնեն իրենց, հաշիւ պահանջեն ու ստիպեն պարզել, թէ ինչպէս միութիւնը քանդեցին մի կարգ պաշտօնեաներ, ովքեր կերան հնչուն դրամները և տեղական պարտք գրեցին այլոց վրայ և թէ ինչպէս «Աղաղան» մեր միութեան փողով ծնունդ առած և գիւղացիութեան շահերին (գոնէ ըստ նախկին օրերի ռէկլամի) նուիրուած թերթը, այժմ անցել է միանգամայն խորթ, մեզ հետ ոչ մի քաղաքական կապ չունեցող անձանց ձեռքը և դարձել միանգամայն այլ մարդոց օրգան։ Ինչպէս է որ ուրիշներն են իրենց գլուխը դուրս պարզել մեր թերթի էջերում և գրաւելով այն, շարունակում մի տարուց ի վեր անվճար թողնել թերթի միութեանս ունեցած 110 թուման պարտքը։

Ե՞րբ կպարզուեն այս հանելուկները, և ո՞վ կխլէ մեր «Աղաղան» թերթը օտարների բանդագրաւումից։

Յարգանքներով Գ. Բաբայեան

ԼՈՒՐԵՐ

ԹԱՒՐԻԶ

Մարտ 6-ին, հինգշաբթի գիշեր հաճի Նօջա-էդ-Դովլէի հովանաւորութեամբ, յօգուտ Արամեան դպրոցի, տեղի կունենայ Մոլիէրի «Երեւակայական Հիւանդ» կատակերգութեան ներկայացումը։

✦ Թաւրիզի քաղաքապետ (բէգլէրբէգի) պ. Էթըմադ էդ-Դովլէն նշանակուել է Ուրմիոյ գաւառապետ և ամսոյս 4-ին կմեկնի պաշտօնատեղին։

✦ Դր. Ասլանեանի հոգատար բժշկութեան շնորհիւ պ. Մելք. Աֆթանդիլեանի դուստր տիկին Արփենիկի առողջացման առթիւ, պ. Մելքոնը 50 թմն. գրել է Դր. Ասլանեանի տրամադրութեան տակ՝ յատկացնելու ո և է ընկ-թեան։ Դր-ը այդ փողը յատկացրել է Աղքատախնամին։

✦ Մեզ ուղարկուած է Եգիպտոսի Գահիրէ քաղաքի «Le journal de Caïre»-ի մի օրինակը, որի մէջ տպուած է Հնչակի խմբագիր ընկ. Սապահգիւլեանի մի փայլուն դասախօսութիւնը հայկ. հարցի և հայկ. ռեֆորմների եւրոպական կոնտրոլով միայն հնարաւոր դառնալու մէջ։ Յաջորդիւ կտանք դրա թարգմանութիւնը։

✦ Ամսոյս 22-ին լոյս տեսաւ մեր խմբագրութեամբ հրատարակուող պարսկերէն «Խորշիդ» (Արև) շաբաթաթերթը, որ շատ սիրալիր ընդունելութիւն գտաւ ժողովրդից։

✦ Այլ առիթներով երբ մեր դպրոցների համար ռուսաց հիւպատոսների հովանաւորութեան ներքոյ ներկայացումներ են տրուել, գրեթէ հայեր չեն եղել։ Անցեալ տարի պ. Պրիպրաժենսկին այդ առթիւ մեր վաճառականապետին յայտնել և մեր մասին իրաւացի դիտողութիւն էր արել ասելով, որ «մինչ ձեր հայերը խնդրում են օտարներից հովանաւորել ձեր ներկայացումները յօգուտ ձեր դպրոցների, իրենք չեն բարեհաճում գալ և եկած մի երկու հոգին էլ բնաւ չեն մտնում վիճակախաղի, Ճամսոյանի, պատւչոյի. շատ տգեղ է դա և անգամ ամօթալի»։ Անշուշտ մեր հարուստներն ու առաջաւոր դասը Մարտ 6-ի ներկայացմանը չեն բացակայի և նման բացասական կարծիք կազմել չեն տալ մեր չմտածելու և ժլատութեան մասին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պոլսոյ «Ժամանակ» օրաթերթից տեղեկանում ենք, որ առաջիկայ Մայիս ամսում կատարուելու է Արմաշի դպրեվանուց 25-ամեակը։ Նախկին պատրիարքներից, անուանի գրագէտներից և ականաւոր հայերից կազմուել է մի բազմամարդ յանձնախումբ։

✦ Փետրվ. 7-ին գումարուած ազգային ժողովը թէր և դէմ կարծիքներ լսելուց յետոյ, որոշել է վարչութեան հրաժարականի հարցը, ըստ մի բանաձևի, տալ քննիչ յանձնախմբի։ Այժմ վարչութեան օրերը համարուած են։

✦ Նուպար փաշան Եգիպտոսի դարձին խնդրագրով շնորհակալութիւն է գտել հայերից, իր յարատեւ և արդիւնաւոր ջանքերի համար հայկական ռեֆորմների խնդրում։

✦ Ըստ Մշակի (№ 36) վերահաստատւում է, որ այժմ Դաշնակցութիւնը վարել է սեպարատ բանակցութիւններ Տաճիկ կառավարութեան հետ, յետ մղելու Եւրոպ. կոնտրոլը, միջուստական աթոռների և անձնական շահերի քաղաքականութիւնից դրդուած։ Այս մասին Ռաշտում բազմաթի ժողով էր գումարուել և մենք վաղուց լսել. 12 թուով ասացել ենք թղթակցութիւն, բայց չէինք ապել, դեռ հարցը վիճելի համարելով։

✦ Մեզ Էջմիածնից հաղորդում են, որ փոխանակ կաթողիկոսը դէպի ուղղէր իր սիրալիր տխրահռչակ Նալբանդեանին վերընդունման հարցում և դեռ գոհ լինելու բողոքաւոր միաբանների զգուշաւոր թելադրութիւններից՝ Մինասին էլ խնդրի պատճէն տալը անհաւանել է։ Միւսները երկու ... գործերով ... գնացած Սուքիաս արքեպիսկոպոսն ... դասակարգ ... Կարապետ ... և ... միաբանները Սաքառեան և ... Ցաւալի երևոյթ և հետեւանք։

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝ Ալ. Տէր-Վարդանեան

Տնօրէն՝ Միհրան Բաղդասարեան

ՁԵԶԻ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

ԲԱԶՄԱԼԵԶՈՒԵԱՆ ԶՐՈՒՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ձայլերէն, Ռուսերէն, Գերմաներէն, Իտալերէն, Յունարէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն, Օսմաներէն։ Ամեն տեսակ խօսակցութիւններ և առեւտրական ընդարձակ նամականի։ Էջ 400 Գին 20 դահեկան, փոստի ծախքով 23 դահեկան (1 ռուբ. կամ 2 ռր.)

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՆԿԼՕ-ՀԱՅ ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

1136 էջ 800 ՊԱՏԿԵՐ

ՀԱՄԲԱԳԻՐԵՐԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ

ՄԻԱԿ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ԲԱՌԱՐԱՆԸ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԱԾ 5 ՊՐՕՖԷՍՕՐՆԵՐԸ

Գին՝ լաթակազմ 60, կիսակաշին՝ 65, փոստի ծախքով 65 և 70 դահեկան

Ամերիկայի համար 3 տոլար և 3.20

Հեղինակին հասցէն Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Պայպըլ հաուս Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1914 Թ. ՄԱՐՏ

(4-ՐԴ ՏԱՐԻ)

ԳՐԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՐԿՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

Տարեկան բաժանեգինը 4 ր. կէս տարին 2 ր.

Հասցէն՝ Редакція Армянскаго журн. „МАРТЪ“, Москва.

Արտասահմանից՝ Rédaction de la Revue „MART“ Moscou.

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝ Արշակ Յայծունի

5—2

Բացուած է 1914 թուի բաժանորդագրութիւնը

Ազգային Սոց. Դեմոկրատ ԴԱՑԼԱՑԼԻԿ պատկերազարդ օրաթերթի

Բաժանեգինը Պարսկաստանի համար 5 ռուբլի

Այստեղ բաժանորդագրութիւն չկայ։

Տէր և տնօրէն Հմ. Արամեան

Հասցէ՝ Constantinople 125 P. Centrale. 25—1

Տփխիսից եկած կար ու ձևի վարժուհի Տիկ. ԼՕՐԵՆՕՎԱՆ, որ աւարտել է Պետերբուրգում, բաց է արել դպրոց կար ու ձևի և չքեղ ձեռագործի։ Ընդունում է ամեն հասակի աշակերտուհիներ։ Դասընթացը եռամսեայ է և արժէ 25 ռուբլի։ Տիկինն ընդունում է պատուէրներ կանանց, երեխաների հագուստների նոյնպէս կանանց և տղամարդկանց սպիտակեղէնի։

Հասցէ. Տէրն Կարապետեանի, Անգեալ փողոց—Ղալա թաղ։